

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

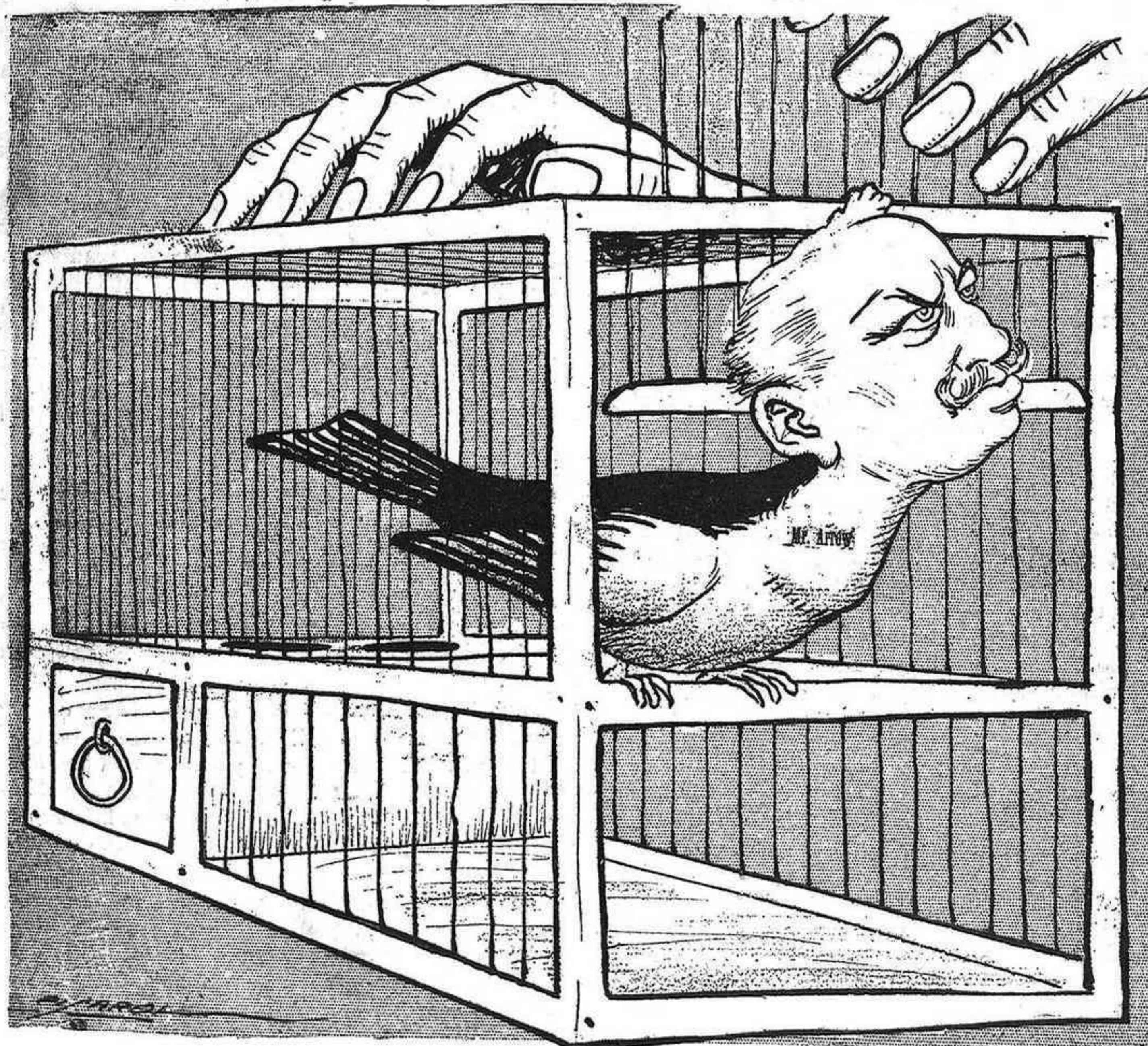
ADMINISTRACIO Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

L' AUCELL INGLÉS

¡Ja ha sortit de la gabial... Veyám si ara cantarà.

ENEMICHS D' ESPANYA

—Tú, Sidi-Soda,... guayta: ja tenen un captiu.

—¿Vols dir?... Jo 'm creya que aixó era la «Butifarra de la Llibertat»...

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

Soliloquis

MIREU-ME, lectors, en el jardí ont escric, la ploma a la mà, vacilant, sense saber de què podria escriure. No recordo mai haver-me trobat en situació consemblanta an aquesta. Entorn del meu cap, mil i mil coses públiques solliciten la meua atenció; i jo no puc tocar-les... Oh suplici de Tantall!

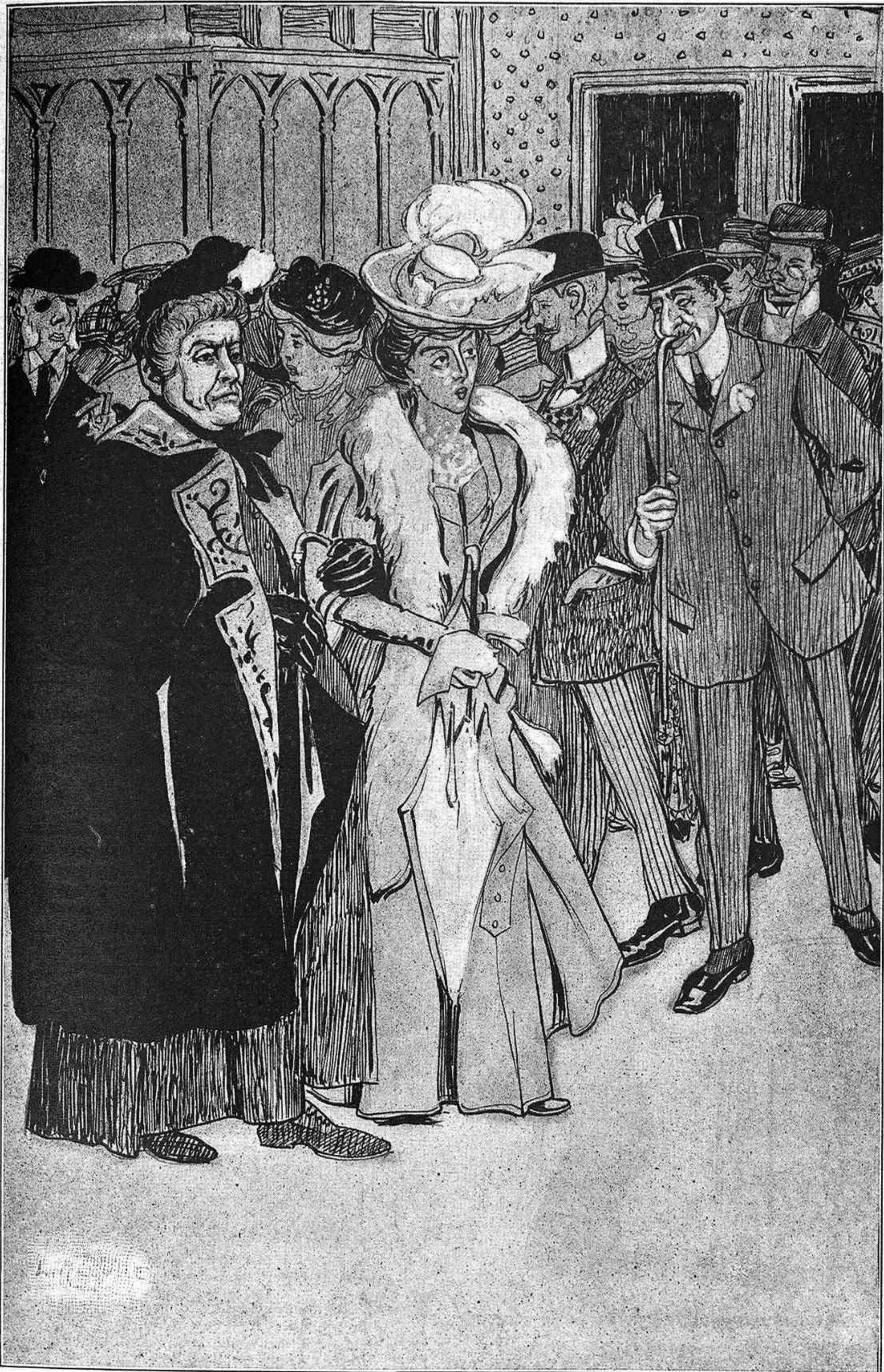
I'm dic: ¿no es una puerilitat, casi una ofensa als lectors entretenir-me seriosament en les qüestions estrangeres, per exemple, quan les qüestions de casa son tan bategants i perentories? El pensament allarga els tentacles a través el món i palpa dient: ¿Parlaré de la significació del ministeri Briand? ¿Parlaré de la llibertat de Persia o la de Turquia? ¿Parlaré encara dels progressos de l'aviació?

•••
Sempre m'ha agradat cercar una consonancia històrica amb els fets qu'entorn meu veig passar. Trobo un pler de versaire a rimar fets, a encoblar com en el teixit d'una estrofa, a través les èpoques, els esdeveniments paralels.— Així avui, per pura delectació literaria, he obert un llibre minuscule, que tenia a la capçalera del meu llibre. El «*Romancero de la guerra de Africa*, presentado á la reina D.ª Isabel II y al rey su augusto esposo, por el marqués de Molins». Fou imprès en 1860, vuit anys abans de la revolució. Tots

els poetes d'aquella pléiade (*pléiade* es un nom massa fort) contribuïren a *tejer aquella guirnalda*, com diríem amb una metàfora de l'època. Catalina, el duc de Rivas, Amador de los Ríos, Alcalá Galiano, Campoamor, Hartzembusch, Tamayo, Ventura de la Vega, Cueto, Bretón, Barbieri... Uns quants ilustres desconeguts hi ajuntaren també les firmes. Però tota la degeneració de la vella raça bategà en el martelleig enutjós dels assonants. ¡Que lluny romanien les pàgines del vell romancer èpic! Imitadors d'una poesia que no sentien, les inferioritats i flaqueses de tota imitació s'aumentaren am l'impotència de l'esforç pera continuar l'èpica antiga, aquella èpica de romancer degenerada en els nostres temps fins a les plebeies cantarelles sobre la vida dels bandolers andalusos o dels criminals famosos. L'instint èpic era fugit dels poetes moderns, perquè les modernes corts havien interromput definitivament aquella comunicació entre alts i baixos qui dona a la poesia la sublim infantilitat de l'epopeia. Un lirisme incurable, fad, literari en el més baix sentit del mot, diluïa els tòpics d'un article de fons en la facilitat deplorable de les assonancies romancesques.

L'únic nom de poeta contemporani capaç de colorir aquella empresa, Zorrilla, es absent de l'aplec. I tots pensarèu que sols el poeta convencionalíssim de les cavalcades granadines, continuador d'aquell *Romancero morisco* tan deliciosament fals i cortisanesc, hauria pogut fer sonar una corda de *guzla* en el pobre concert.

En quant al duc de Rivas, l'altre dels darrers poetes de romancer, aquell esforç va esser el seu cant de cigne, una canturia feble i forçada. Hi ha qui diu que sols la firma de la composició es del famós D. Angel, i que qualsevol poeta *prócer* li va fer el

Dibuix inèdit, que teníam grabat fa deu ó dotze anys y fins avuy no 'ns ha vingut bé publicarlo.

servei d'escriure-li els versos, en obsequi a l'importància del llibre, destinat a esser ofrena als peus d'un trono. I contem qu'el vell poeta, repassant les tirades que se li presentaven pera que les firmés, va escandalitzar-se d'aquests versos:

*Mientras que mi nietezuelo
hace corcel mi cayado...*

i corretgí enseguida, amb un despertar súbit de consciència poètica contra el trovadurisme acadèmic:

*Mientras que mi nietezuelo
hace mi bastón caballo...*

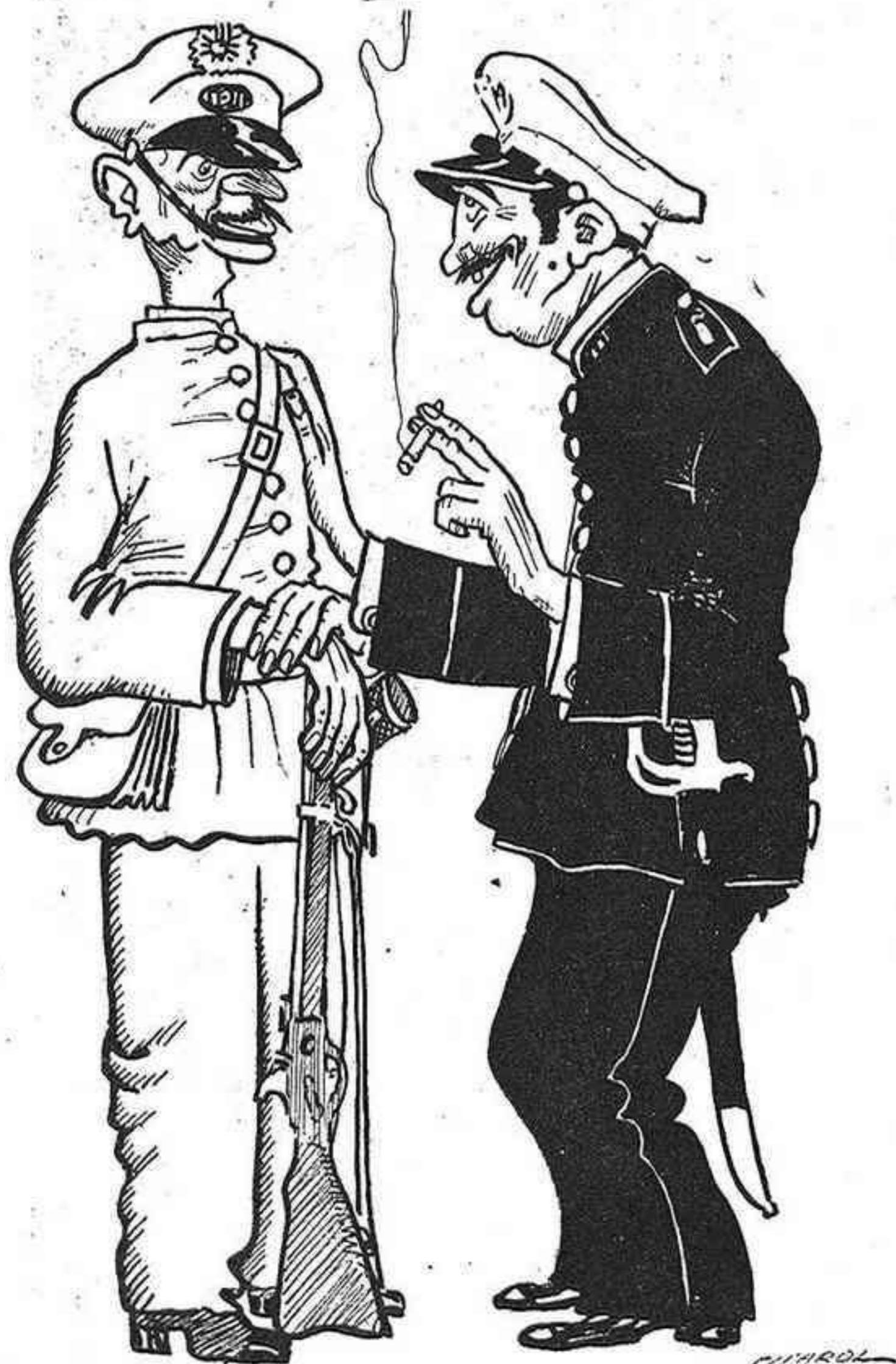
De Ginés Pérez de Hita, a Pedro A. de Alarcón; del *Romancero morisco*, an aquest recull acadèmic. La contraposició de les èpoques era patent.

* *

Aquest crepuscle, el sol s'amaga darrera el plum d'una gran boira. I la boira s'enrogeix, en una vermellor ja tardoral. Vent. Sobre la quietut de les aigües, en aquesta caleta, les ratxes passen com a vels subtils, remoguts en la dansa invisible d'una dona. Allà, a l'hort del coster, les pomeres, plenes de símbol paradisiac, deliciosament pecador, vincen les branques sota el pes ufanós dels fruits.

Com es dolç, en aquests dies de silenci, abandonar-se al parlar estrident de les coses! Cada color de pell té un crid de vida; la pell de les galtes, la pell de les fruites, rimen saborosament.

MURMURADORS

—¡Al Achuntament le gustan estos sucesos?... ¡Por qué?

—Sí, home!... ¡No veus que aixís la premsa, distreta ab els incidents de la revolta, no s recorda d' ell y li deixa passar tot?

DE FESTA MAJOR

—Y donchs ¿que no fan focs ni tracas, aquest any?

—No, senyora, no... Ab una senmana, ja 'n vam quedar tips.

P'el camí qui baixa del pujol, una dona avança. De la mà dreta li penja un cistell de préssecs, qui guaiten la taca sanguinosa de la pelussa sota un verd de fulles de pàmpol. En el braç esquerre, una criatura, am la cara bruníssima i sanitosa rient a la vesprada, pastoralment. La dona avança; la criatura sonriu a la nit, el cistell balanceja la primícia de l'hort familiar; i en la comba del ventre maternal, una nova promesa ja palpita. D'un jardí proper, grans rialles femenines sonen com a cristalls ferits.

Aquest matí, d'un cap de faune arrencat a l'estatua del meu antic brollador, un eixam d'abelles n'es eixit.

GABRIEL ALOMAR

POSTAL

Avuy he anat al Poble Nou... y, entre 'ls senyals de la revolta, m' ha semblat veure á tot arreu ton nom escrit ab lletres rojas.

Perque 'm tregués l' incertitut he preguntat á un noy del poble: —¿Veus, minyonet, si en aquell banch hi ha un nom escrit ab lletres rojas?—

El bordegás no hi ha vist res, y ha dit, fugint:—¡Es boig, pobre home!—

¿Sabs, tú, si 'l porto jo en els ulls
ton nom escrit ab lletres rojas?

MIQUEL ANGEL

LA VENJANSA

La Mundeta ha obtingut dels senyors el permís per' anar á passar una quizenada al poble. Ara marxa.

—Vaja, noya, que t' hi diverteixis.

—Així penso ferho. Pero... m' han de prometre una cosa.

—¿Quína?

—Que mentres jo seré allí, 'm vindrán á veure.

—¿Nosaltres?... ¿Ahónt ens ficarías, desdixada?

—No s' amohinin per xó. Estarán com á casa seva.

Lo que han de fer es venir.

—Vés, vés, que no t' escapés el tren.

—¿Me prometen que vindrán?...

—Mira que son dos quarts de nou...

—¿M' ho prometen?...

Estarán com á casa seva...

—Vaja, sí; vésten tranquila. ¡Vindrém!...

—Estarán com á casa seva!...

Agafa 'l farsell de la roba, 's dóna al mirall del *recibidor* la darrera mirada... y 's llensa escalas avall.

—Pássinho bél!...

—A reveure!...

* * *

Han passat vuyt días.

Donya Paca emprén al marit.

—¿Qué fem, Ramonet?...

¿Anémhi?

—¿Ahónt?

—A veure á la Mundeta.

Ja sabs lo que 'ns va pregar y l' empenyo, ¡pobra xicota!, ab que 'ns va fer prometre que hi aniriam á passar dos ó tres días.

—Pero... ¿ahónt es aixó?... ¿Que ho sabs tú?

—Sí. Es una hisenda de no gayre lluny del Papiol. Els seus pares son els masovers. Y... ja la vares sentir: «Estarán com á casa seva.»

—Es molt bona xicota, la Mundeta.

—Un tros de pa. Pero, en fí, ¿hi aném ó no?

—¿Qué dimontril!... ¡Arribal! ¿No es ella la que 'ns ha convidat?... Donchs... no la desayrém.

—Aixó mateix!... No podém desayrarla. ¡Una minyona tan respectuosa, tan sobria, tan afable, tan...

—Nadal!... Demá en el primer tren ¡cap al Papiol faltan gorreros!...

—¡Calla, ximple!... Aixó no 's d'ú... 'S fa, y... lles-tos. ¡Endavina quí t' ha tocat!

* * *

Els senyors acaban d' arribar á la masía del pare de la Mundeta.

—¡Ah!... ¿Vostés aquí?... Ja 'm creya que no vindrían.

—Donchs, t' equivocavas. La primera máxima nostra es tenir paraula.

—¡Lo que jo me 'n alegrol!... Pero vinguin, vinguin que 'ls acompanyaré al seu quarto.

—¿Cap ahónt cau aixó?...

—Vajin seguintme... ¿Veuhén?... Aquí. Aquesta es l' habitació que, per si 's determinavan á venir, els teníam preparada...—

Y deixantlos sols, la Mundeta se 'n va.

* * *

L' endemá donya Paca y don Ramón conferencian en veu baixa.

UN TRAJO D' ACTUALITAT

—Alsa, noyal!... No 'n va poch de ratllada!... ¿Que ha passat per la censura?

DIALOGUET

—¿Que no van á fora á distreure's?

—No, senyor, nó; aquest any, prou distraccions hi ha á Barcelona.

—Aixó es una infamia, ¿no 't sembla?

—Un crim de lesa hospitalitat, una burla espantosa, una *ensarronada*, com sol dir el vulgo.

—Pero, ahl... Aixó jo no ho tolero.

—Ni jo.

—Formularé una reclamació en tota regla.

—Sí, senyor!... El qui no té medis pera albergar á un foraster, que no 'l convidi.

—¡Exactament!...

* * *

El senyor embesteix á la Mundeta.

—Escolta, noya: ¿sabs que 'ns has ben enganyat?... Tú 'ns ho vares dir una pila de cops: «Aquí estarán com á casa seva.»

—Prou que me 'n recordo.

—Donchs bé; ¿cóm es que 'ns has donat aquest quarto fosch, humit y sense ventilació? ¿Cóm es que á taula no tením ví?... ¿Cóm es que 'ns escasseja el pa?...—

La minyona 's posa á riure.

—Francament, no sé de qué 's queixan...

—¿No?...—

—No, senyor!... A mí ¿no 'm fan vostés dormir en un quarto fosch?... Donchs, aquí están com á casa seva. ¿No m' escatiman el pa?... Aquí es á casa seva. ¿No 'm privan de beure ví?... Lo mateix que á casa seva.

—De totes maneres, nosaltres tením el dret de...

—¿De queixarse?... Quéxinse tant com vulguin.

Pero ningú 'n farà cas... ¡Lo mateix que á casa seva.—

Don Ramón se mossega 'ls llabis. Donya Paca... preferiria mossegar á la Mundeta.

Pero, aclaparats per la gran quantitat de rahó que assisteix á la criada, se quedan sense saber què dir. Sóls els queda alé pera preguntar:

—El primer tren que va cap á Barcelona, ¿á quin' hora passa?

MATIAS BONAFÉ

PERA L' ALCALDE

Senyó Alcalde: tinch el gust de fer sabé á Sa Excelencia que per lliurarme un ratet de las calors que ara apretan diumenge vareig anar á pendrer un bany.

—Ja 'm sembla

sentirlo á vosté que d'fu:

—Bueno, ¿y á mí qué me cuenta?—

Després vaig tení ocasió de veure la concurrència que 's ficaba al Astillero, al Neptuno, á la Sirena, al Tritón, als Orientals

á la Deliciosa... etcetra,
y aquells que á Sant Sebastián
s' amagan en las casetas.
Vosté, senyor Coll, pot dir:
—Home, aixó no m' interessa;
jo també ab mos propis ulls
he contemplat la gent que entra
en els banys de Badalona,
als de Biarritz y als de Archena
y may ho he dit á ningú
perque 'l dí aixó fa molt neula.—
Donchs, veurá, deixim parlar
que 'ls homes parlant s' entenen.
Sápiga que tot passant
per 'llá la Barceloneta
vaig veure al mitj dels carrers
cosas que 'l dirho fa pena.

Me refereixo á n' els munts
de bruticia que allí llensan
al mitj del carré els vehins
seguint ja una costum vella.
No sé si els escombriayres
l' aná allí privat ho tenen
ó si el Marqués de la Mina
ho va deixá en las lleys sevas;
lo que sé es que alló no fa
gens de favor á la *Higiene*
(á n' aquesta galant dama
que tothom tant anomena),
ni á vosté, ni á Barcelona,
ni á aquells dos que tanta brega
varen moure per quedarse
ab la primera tenencia.

Crech que fora convenient
que 'ls senyors que dirigeixen
la «Atracció de forasters»,
donguessin una volteta
per 'llí, á veure 'ls monuments
de verdura, que s' hi aixecan,
y treurer fotografias
de l' *Hostia*, que allí hi ha tela,
si no pera omplir un album,
pera omplir una dotzena
de carros.

—El qui no ho vulguí,
creurer, ho pot aná á veurer
y al sé allí 's convencerá
que tinch rahó fins per vendre.

Uns estrangers, que també
sortían dels banys, alegres,
van tenir la fatal sort
d' admirá aquellas... *bellesas*,
y girant la cara ab asco
van recordar que en llurs terras
els deyan que Barcelona
era una ciutat molt neta.

D' allí varen procurar
fugir corrents y depressa
y al enterarse després
que allá el primer districte era,
els seus càlculs van tirar
deduhint, cóm deurían esser
els altres, si ja el primer
no dava cap goig de veure.

Al arribar á la fonda
van agafar las maletas
y després de pagá el gasto
y doná una propineta,
se 'n van aná á la estació,
prenent bitllets, y de frente
van pujar corrents al tren,
y al sé allí, per por de rebre,
deyan á tots els viatjers:

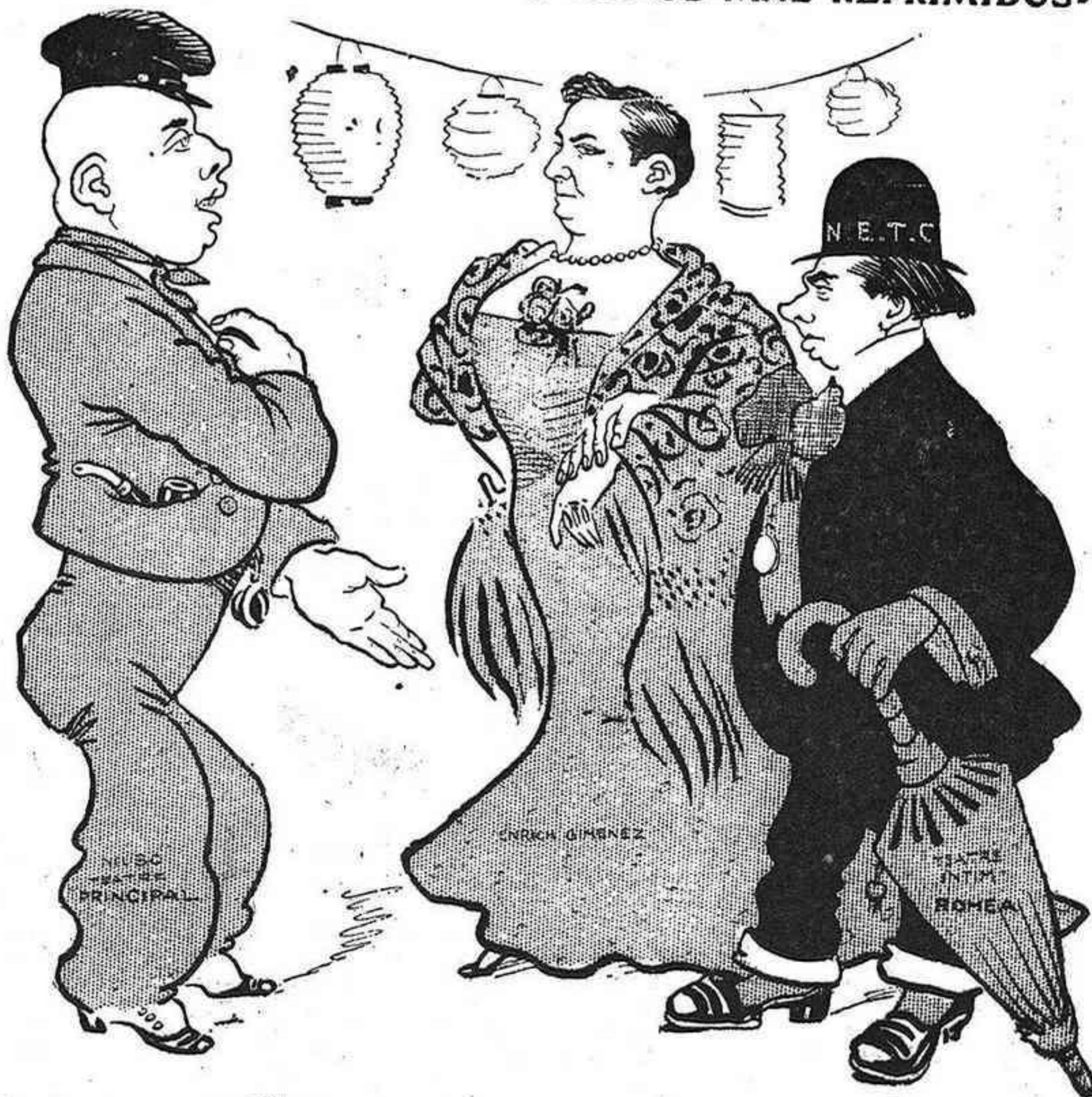
—*Barcelona é molto bel-la!*

J. STARAMSA

DUGAS EMPRESAS Y UN GALAN

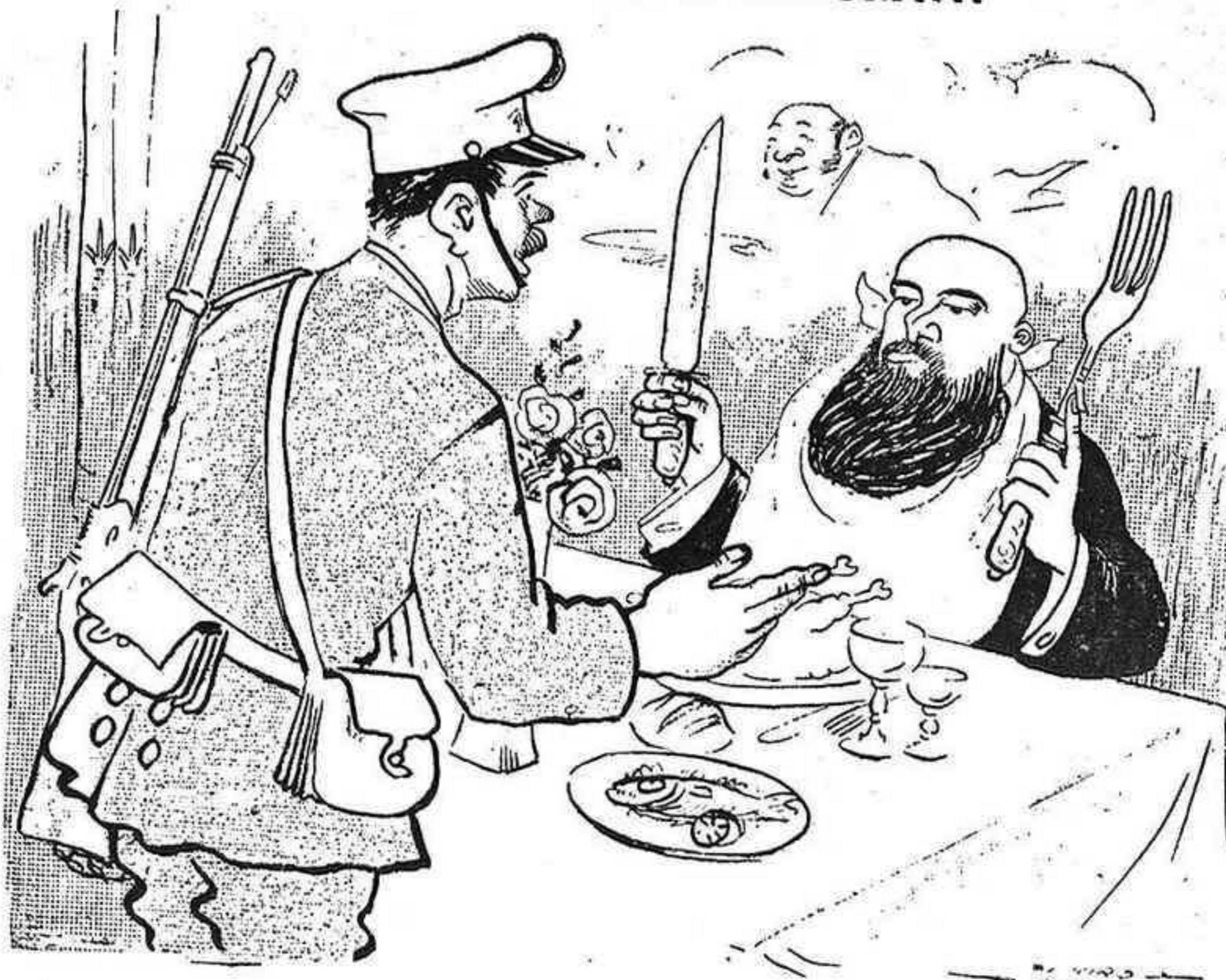
6 «CELOS MAL REPRIMIDOS»

—¿Y por qué no has venido conmigo,
yo que tanto te lo supliqué?...

—Perque 'n Gual diu que 'm fa més bons tractes,
y, en 'quest món, la qüestió son diners.

D' ORDRE DE L' AUTORITAT

—Venía á recogerle las armas...

—Esperis, homel... Déixim acabar... y las hi entrego desseguida.

QUADROS DE LA COSTA

Salvament d' una barca pescadora.

GLOSARI

L'EXÈRCIT DE L'ACUARELA

Els vells monuments que'l temps ens ha anat deixant, així que'l sol els daurava i anaven eixint arruïnes a la velluria de les pedres, abans, per llei de poesia, se'n apoderava l'eura, la molça, l'escardot, l'afable sargantana i l'assoleiat llagardaix; però avui en dia

a la Santa Ruïna li ha eixit una altra plaga: la plaga de l'acquarelista anglesa.

No hi ha monument de certa edat, no hi ha castell xacros ni palau caigut, no hi ha torra de l'edat mitjana, de l'edat sencera, o de l'edat que tingui, sense'l corc de l'acquarelista de la mena anglo-saxona; no hi ha castell que gotiquegi sense'l centinella am faldilles i la capseta de colors; no hi ha arabesc, arc, capitell o rajola sense'l seu paper i la copa d'aigua i darrera de la copa... l'anglesa.

Aquí a Granada, sobre tot, pel seu prestigi de records, per la bellesa de ses ruïnes i per la magestat de l'Alhambra, és dels països més atacats per aquesta plaga de l'aigua, per « aquest exercit de salvació », per aquesta mena de « societat de tolerancia » dels monuments.

Així que arriba la primavera, com formigues alades laiques, es deixa caure com un aixam aquesta mena d'estampes d'un magazine de les famílies, amb els estris de fer mal. Arriben am sabates d'home, am faldilla curta que deixi veure la falta absoluta de formes, amb

una brusa impermeable, un capell d'explorador, lentes, corbata mascle i lletgesa. Si no vestissin de dona, ningú sospitaria que ho fossin. La cara, de tant badar davant dels murs daurats pel sol, té color de rajola; els ulls, de tant aigüejar, se'ls han tornat de color de font; i el nas, de tant mirar enlaire, se'ls ha quedat mirant cap amunt. Tampoc tenen edat fixa, i si'n tenen no pot esbrinar-se. Són rosses joves, són rosses velles, són rosses fins a la tomba; seran rosses quan sien momies, n'hi ha algunes que ja'n són en vida. Són auto-acquareles, auto-ruïnes, auto-dones-insexuales.

A l'arribar a l'Alhambra demanen aigua. Lo mateix que'ls peixos de globo, la seva vida és aigüelida, i sense aigua moririen, no de sed, d'acquarelitis. Així que veuen un safreig s'hi tiren a dintre assedegades, no per elles, sinó per l'àlbum; encara no veuen un brollador se n'hi van amb el seu gotet, com malaltes d'un mal estrany que no les deixa viure en aixut. Són sirenes de la « Font dels lleons » que de tant estar en remull s'han anat tornant bacallà.

I com pinten aquestes ingleses? Pinten pintura protestant, evangèlica, fada, sense especies; pintura de club d'abstinencia, pintura vegeteriana, pintura de temperancia. No veureu mai que gastin el roig encès en les seves acquareles. El roig els sembla choking!, els sembla un reneç, una blasfemia, un mal mot contra la lliga, un color que'ls el té privat la seva biblia protestant. Violetes clars, verd de lluna, blau de mar destenyit, gris de safreig, tots els tons que no puguin ofendre la seva vista pudorosa, i el dibuix sempre moral: sense forma, sense accents, sense vigor, sense crosta; dibuix de monja exclaustrada que ha pogut eixir a fer acquareles.

La falta d'això, d'exclaustració, és lo que, segons tenim entès, llença a tantes i tantes ingleses pel camí de l'acquarela. La dona desenganyada, la mística, la lletja, la devota, aquí tenen com a recurs, com a consol i com a fi de penes d'aquesta vida, el reculliment del claustre. Allí, com que no n'hi ha de claustres, la sola aixeta del viure deu ser, sens dubte, l'acquarela. La que neix lletja amb exageració i no troba en el seu camí ni un sol protestant que no protesti... vinguen pinzells i a l'acquarela; la que ha perdut la família... a l'aigua; la que tingué un promès deshonest que va indemnisar-li la paraula de casament que li havia donat, i en lloc de casar-se se'n va a les Indies... vinguen llàgrimes a l'acquarela; la que sent exaltaments místics... a aigüelir-los a l'acquarela; la solterona, la tia, la germana gran, la romàntica, l'insexual, les que'l món no les comprèn, o les que'l món les va comprènent, van a parlar sempre a lo mateix: a l'abús de l'acquarela.

Hi han excepcions, naturalment. Però al veure en la primavera tantes ingleses en les ruïnes, en els claustres caiguts, en els castells, arreu d'allí on s'arrapa l'eura i aon s'hi cria lo pintoresc, ens creiem que aquestes dames no són dones: són missionistes.

Duen la missió britànica de fer la carta romàntica de les ruïnes del planeta, i així la rossa Albió sab aon té d'exportar les ingleses que no's casen.

XARAU

Granada.

COR Y CAP

La meva hora ha sonat. La ferma lluyta que temps há sostenía ab enteresa lo meu cor contra 'l cap y contra 'ls homes, no podent resistir, avuy termina.

Primavera vestintse ab tendras galas ha fet correr bullenta per mas venas la sanch jove y viril que 'm bat als polsos, y ofegant mon pensar ha hagut victoria.

Quina lluyta, amichs meus! De nit, de día, á tothora ma pensa estava en guerra; ¡la que 'l cor escullía per esposa el meu cap no aceptava per companya!

Pareixía talment que 'l món y 'ls homes afollats contra meu ne fessin presa, obligantme á apagar la flama pura qu' en món cor encenia ma estimada.

Més avuy ha vensut. Ella ab sas gracias, aumentadas al bés de Primavera, á mos ulls s' ha mostrat amorosida, encenent més ma sanch, ja prou frisoza.

La que ahir mon cap creya humil criatura avuy creu qu' es talment una prímpcesa que ab sa parla florida m' enamora y ab sa boca fresquívol a 'm fascina.

Y las mans nos hem dat. Y una abressada.

¡Y un petó ha sagellat una promesa!
Bat á bat li he obert del cor las portas,
fent sa entrada triomfal com mereixía.

Y el meu cor ha vensut. El cap se flecta y obeheix los dictats de la Natura;

puig que amor ha triomfat, dona adorada, de mon cor y mon cap serás senyora.

¡Més, no 'm guardis rencor!... Si ab enteresa he lluytat, ton triomf molt més t' enlayre. Si poch costa poch val, al món, la ditxa; ¡La victoria es més gran quant més costosa!

LL. B. Y BOU

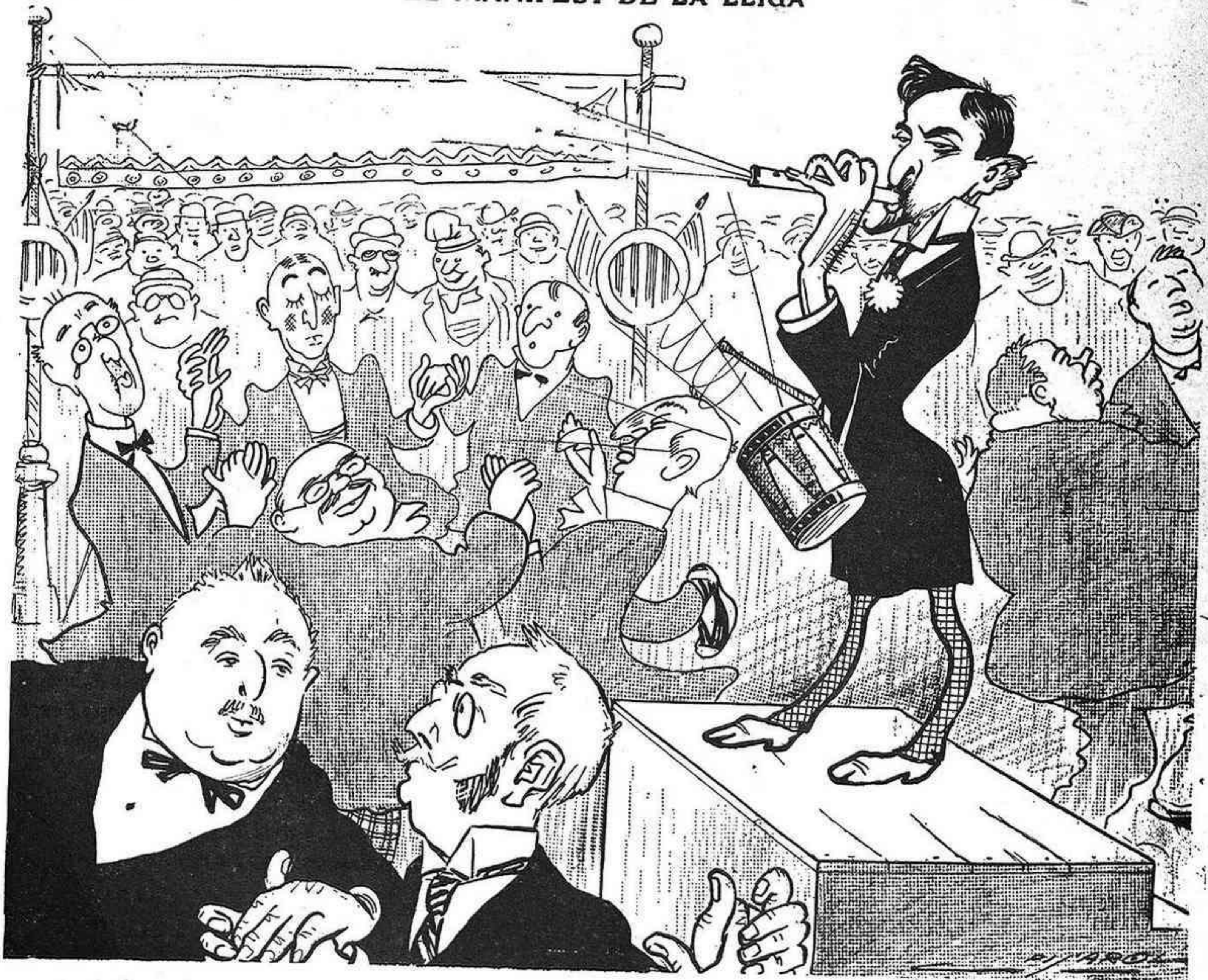
LLIBRES

EL DOCTOR STORM, por E. Bertrán Rubio.—Aquesta interessant novela es la darrera que doná á l' estampa 'l malaguanyat autor de *El arte más difícil*. Com en la major part de las que han sortit de sa atildada ploma, domina en son fons un encertat criteri social filosófic qu' entra francament en el llegidor gracias al estil ple d' amenitat de que va revestit.

L' obra ha sigut curiosament editada per la casa Marín.

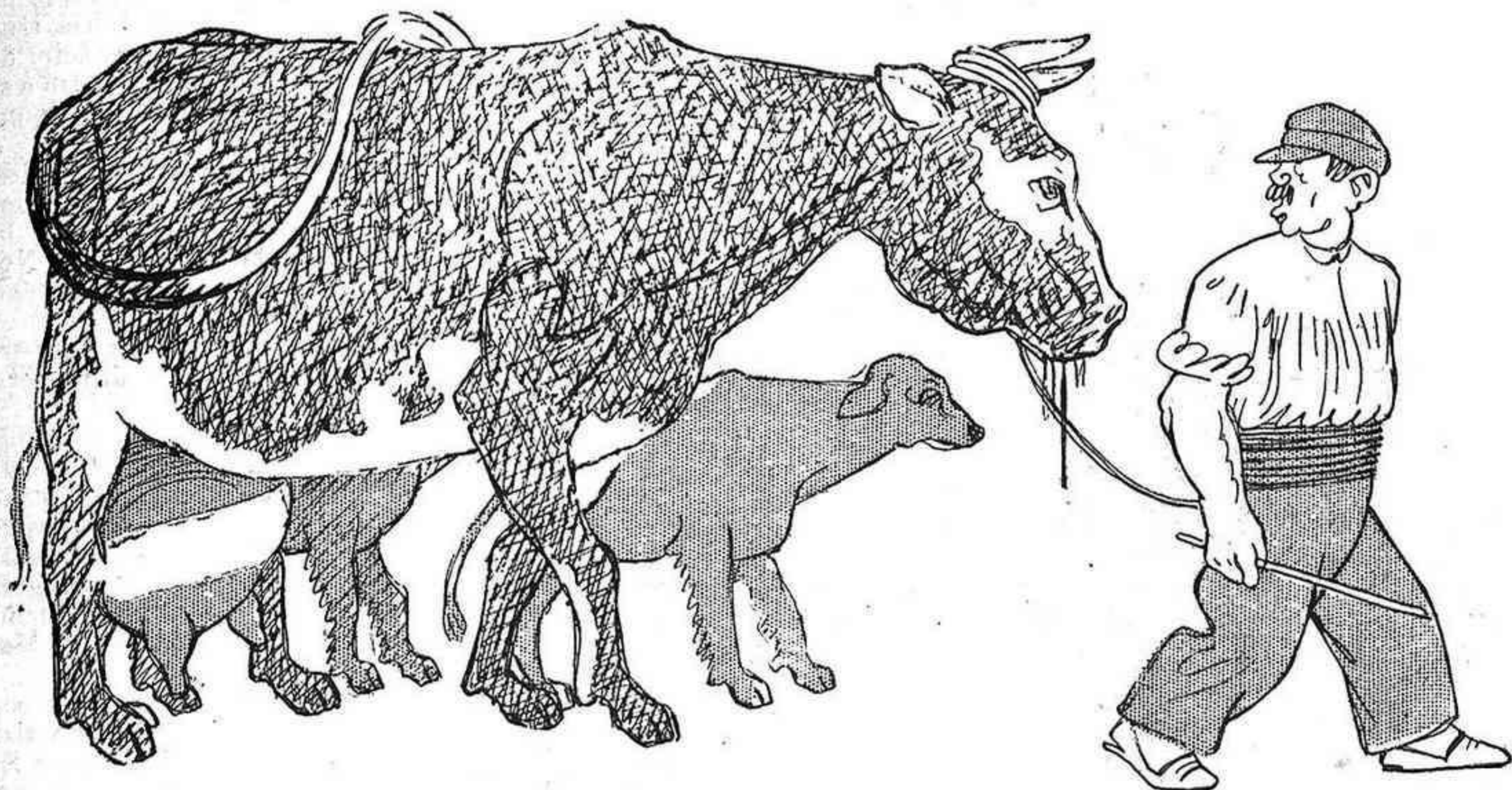
POESÍAS HUMORÍSTICAS.—Bona pensada ha tingut en Salvador Bonavía al aplegar en un elegant volúm las més celebradas composicions dels escriptors festius catalans. Es un recull de versos de broma, propis pera recitar-se en vetlladas y reunions de gent jove y alegre. En aquests temps de poetas tristos y de *agónicas* y d' esblay-

EL MANIFEST DE LA LLIGA

—Atenció, senyors, que van á sentir cosas bonas.

¡JA HAN ARRIBAT LAS VACAS!

—Sempre fa tart, aquest homel... Ara 'ns envía la llet, ara que no la necessitém.

maments, un llibre aixís, rialler y enjogassat, fa l' efecte d' un esclat de joia davant d' una *Neotafia*; es á l' hora un remey per la neurastenia de moda y una saborosa lleminadura per l' esperit dels qu' encare no tenen el gust literari estragat. De una trentena de poesías consta 'l volúm, triadas de lo milloret de cada autor, resultant una perfecta mostra del humor catalá de varias épocas.

MÚSICA DEL PERVINDRE.—L' ART Y LA REVOLUCIÓ, per Ricart Wagner.—Aquests dos llibres aplegats en un sol tomo, elegantment presentats com tot lo qu' edita la *Wagneriana* ó, millor dit, en Joaquím Pena, constitueixen el primer volúm de las obras teóricas y críticas del prodigiós autor de la *Tetralogía*. Ningú escatima ja entre nosaltres un grá de gloria al colossal mestre de Bayreuth en el seus aspectes de compositor y de dramaturch, però, cal conéixer també com á literat crítich y com á filòsof. A revelar aquests aspectes de la grandiosa figura de 'n Wagner venen las dugas originalíssimas obras que tenim á la vista, que ajudarán no poch, segurament, á propagar entre 'ls meridionals la deguda admiració al geni immortal.

Un bell prefaci del Sr. Pena prepara al llegidor ab una serie de atinadíssimas observacions y interessants datos.

GUÍA ESCOLAR DE ESPAÑA.—Com el seu títol indica, aquesta obra, publicada per la Comissió permanent d' Ensenyansa de l' *Unión Ibero-Americana*, va destinada á donar á coneixer l' estat general de l' instrucció pública á Espanya. Clara y detalladament ens mostra l' organizació interior de tots els centres educatius oficials, desde 'ls que 's dedican á la Primera Ensenyansa fins á las Escuelas Superiors y Especiales. El llibre resulta, donchs, de gran utilitat no sols pels mestres sinó pels alumnes, quins poden en ell enterarse de totas las ventatjas y inconvenients de cada carrera. Acompanya al text un ben escrit prólech de D. Lluís Palomo Rufz, president de la susdita entitat.

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

Atala.—Aquesta famosa obra de Chateaubriand, veritable monument literari, ha sigut traduhida per D. Manuel de Montoliu, y publicada á cárrech de «L' Avenç», formant part de la *Biblioteca Popular*.

La Reforma Tributaria.—Informe que la societat «Fomento del Trabajo Nacional» ha escrit referent als projectes de ley de 14 d' abril, y ha enviat després als Diputats, L' acompanyan uns quants quadros sinóptichs.

Quan l' amor ha encés la flama.—Comedia en tres actes, original de Avelí Artís y Balaguer. Del seu éxit al *Romea*, ahont va estrenarse aquest mateix any, varem

donarne compte en la secció corresponent. Tipográficamente, el llibre no pot ser mes ben presentat.

La Canción de la Ninfa.—Capritxo cómic hírich en un acte y dos quadros, llibre d' Emili Roig, música del mestre Ferrán. Va ser estrenat en l' *Apolo* de Barcelona, la nit del 26 de Juny, y no havem de repetir aquí 'l nostre judici favorable.

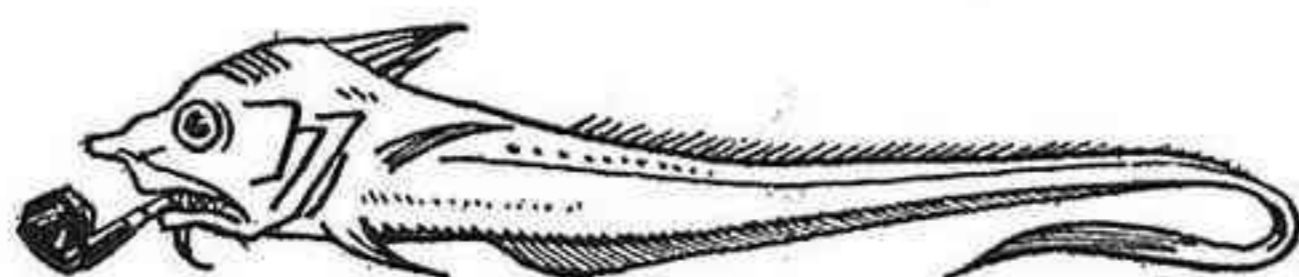
Las Francesillas.—Comedia en tres actes y en vers, original de Serafi Pitarra (Frederich Soler). Es la tercera edició, y ha sigut publicada per la revista de teatres «La Escena Catalana» que dirigeix el festiu escriptor D. Salvador Bonavía.

Ley y Humanidad.—Discurs de carácter social, obra de D. Frederich Poch y Martínez. Fou llegit y aplaudit en el Foment ab motiu de la recepció de dit senyor á la *Societat d' Amichs de la Instrucció*.

Vides pariones.—Drama en un acte de Martí Gíol. Del seu éxit gran, sincer y espontani varem dirne quatre mots en ocasió propicia. Avuy solament ens cal anotar que á las ventatjas literarias y artísticas s' hi ha d' afegir la bonica presentació del llibre, que acaba d' editar «La Escena Catalana», propietat del Sr. Bonavía.

L' Optimisme en la Educació.—Conferencia que l' il·lustrat professor Sr. Bardina doná en l' *Ateneo Enciclopédico Popular*. Aquest treball meritíssim fou aplaudit en el curs de 1907-1908.

SEPT SCIENCIES

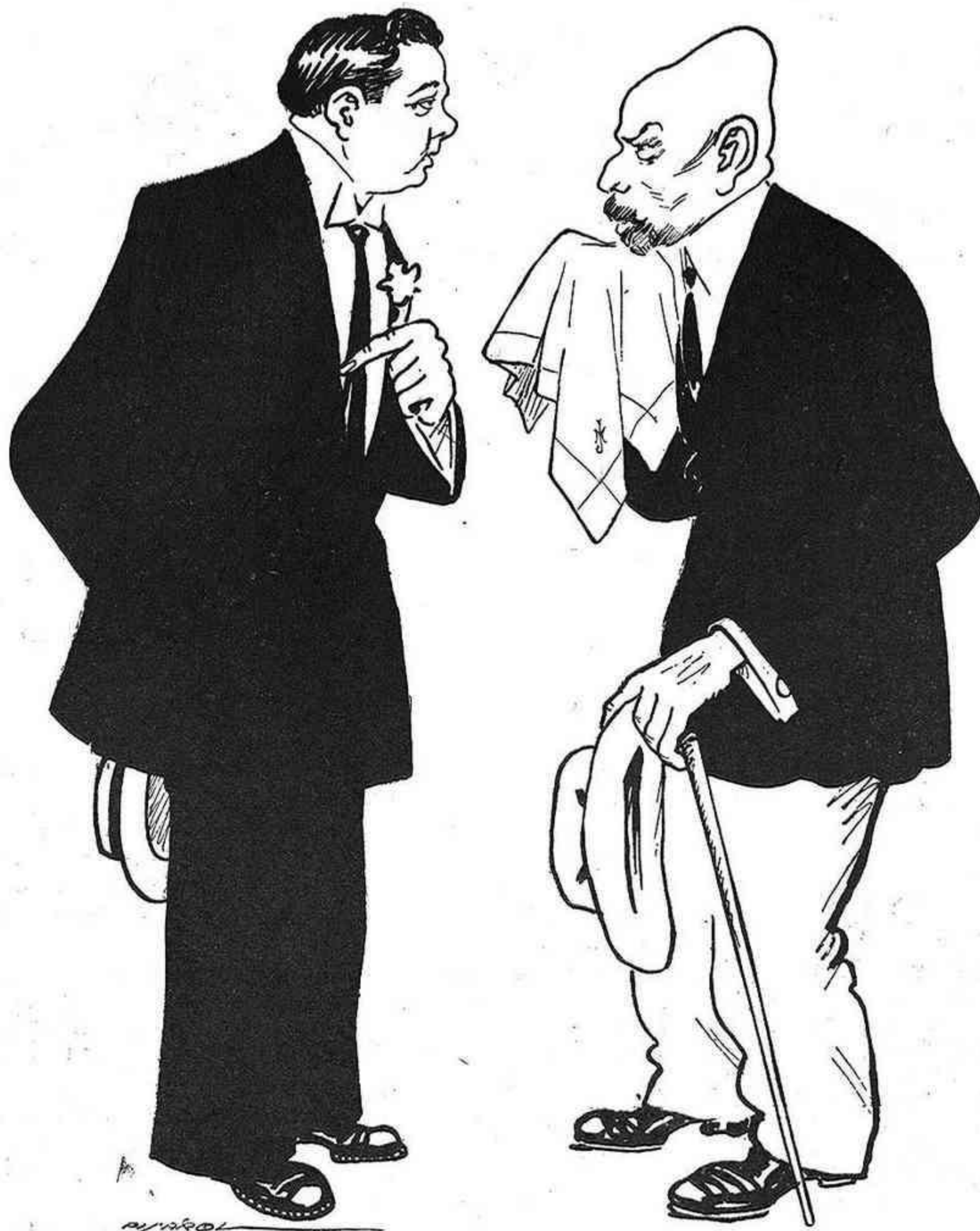

MELANGÍA

¡Cóm me plauhen las pregarias
quan en horas solitarias
el meu cor va despertant!
Com onadas que 's bressolan,
mon esprit ab goig consolan
eixas veus plenas d' encant.

L' armonía cadenciosa
al Dolor besa amorosa
com besa á la Terra el Sol:
á trench d' auba l' armonía
no té may la melangía
d' una vetlla sens consol.

ENTRE AMICHS

—S' ha badat, s' ha badat molt. Y com que á la ocasió la pintan calva...
—¿Calva?... ¿Que ho diheu per mí?...

Quan la nit blanca y serena
ilumina la carena
ab sa pura llum d' argent,
cada cant que 'l vent me porta
al infinit me transporta
en alas del pensament.

En las horas de tristesa
las flors en sa llanguidesa
sembla que hajin de sufrir,
y una papallona blanca
divagant de branca en branca
busca una fulla hont morir.

Las remors de las pregarías
no serán may refractarias
á las notas del meu cor;
de dolor ó d' alegría,
son esclat de fantasía
d' una nit orfa d' amor.

EMILI GRAELLs CASTELLS

TEATROS

ROMEA

Ja tenim galán!
Llegeixo:

«La Nova Empresa de Teatre Catalá qu' enguany ac-

tuará al *Romea* y de la quen' es director artístich l' Adriá Gual, ha contractat el primer actor don Enrich Giménez qui tindrà á son càrrech la direcció de la Companyia.

L' acoblament dels valiosos elements de que disposa y que té anunciats, fa esperar una brillant campanya teatral á la Nova Empresa y un inductable benefici pel públich.»

Felicitém á tots; als uns per la bona adquisició, al altre per la canongia.

Segons tenim entés, la inauguració de la temporada tindrà lloch el mes entrant, publicantse aviat el repertori d' obras novas, que será exténs, y en el qual hi constarán firmas tant conegudas com las de 'n Guimerá, Rusiñol, Iglesias, Llanas, Creuhet, Martí Giol, etc.

Forman en el quadro de companyia, además d' alguns artistas ab que contava ja aquesta Empresa al *Novetats*, elements nous valiosíssims quins noms publicarem quan siga hora, donchs ab aixó del rap dels cómichs no's pot dir may blat que no siga al sach y encare... ben contractat.

TÍVOLI

Continúa donant bonas entradas la revista cómica-lírica dels senyors Soler y Jordá, *Hip! Hip! Barcelona ó Atracció de forasteros*.

Darrerament s' ha estrenat en castellá la popular opereta en 3 actes *Geisha*. En ocasió de representarse en l' idioma de 'n Carducci ja varem donarhi la nostra opinió. L' aixerida obra no ha perdut, ab el trasllat, ni la picardia ni la gracia del original.

Es d' admirar, sobre tot, la presentació espléndida d' aquesta opereta. L' Empresa no ha escatimat res en vestuari ni en decorat, resultant un conjunt digne de veure's.

Per alguna cosa es avuy el *Tívoli* la sala més concorreguda. Perque ho fan bé, bó, barato... y perque no n' hi ha d' altre.

BOSCH

Desde la senmana trágica ensá, las obras que més éxit han obtingut en l' elegant, popular y fresquívol teatro de la Rambla del Prat, de Gracia, han sigut *La Traviata*, cantada per la Battaglioli y en Vogliotti; la *Tosca*, en la que s' hi fan aplaudir la Giorgi y l' Azzolini; l' *Aida*, cantada admirablement per en Famadas; *Polinto* y *La Favorita*, pera debut de la contralt Angelina Gibernau, xicota de condicions.

—Pera dimecres estava anunciada *Carmen*, interpretada per l' aplaudit tenor Sr. Famadas y ab el debut de la contralt Sra. Galán.

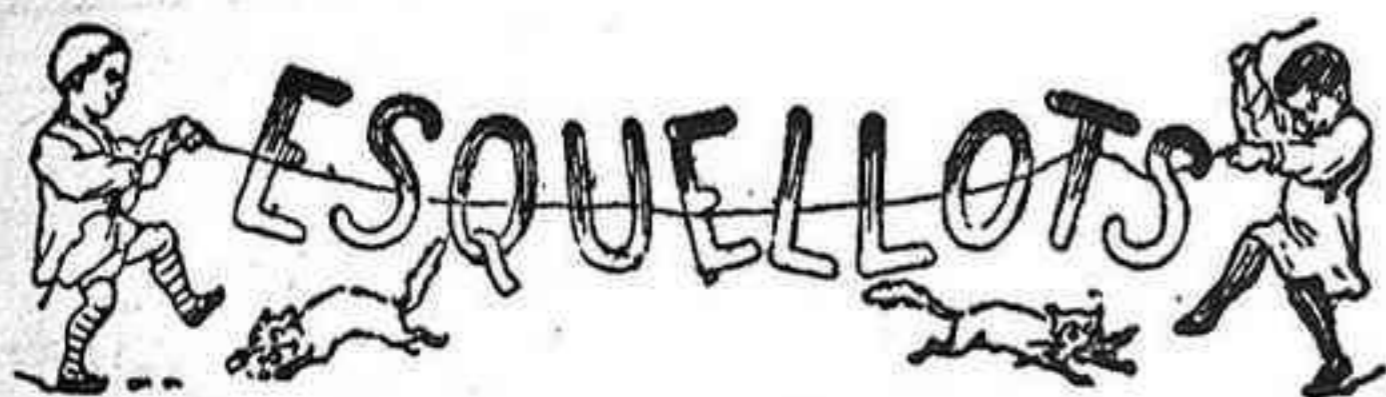
Se 'n parlará.

—Continúan pera fi de festa els balls mímichs, havent obtingut darrerament una extraordinaria acceptació el títulat *Diana*.

—M' han dit que 'ls digués que l' empresa d' aquesta casa té preparadas, com aquell qui diu al forn, algunas óperas tant importants y populars com *Orfeo*, *Marta*, *Norma*, *Roberto il Diavolo* y *Lohengrin*, haventse comensat á ensajar la antiga sarsuela *La Gran Via* que, traduïda al italiá, cantarán las principals parts de la companyia.

Y com que, encare, existent hi ha una crisis que fa pô, el revister ignocent se retira prudentment, esperant milló ocasió.

L. L. L.

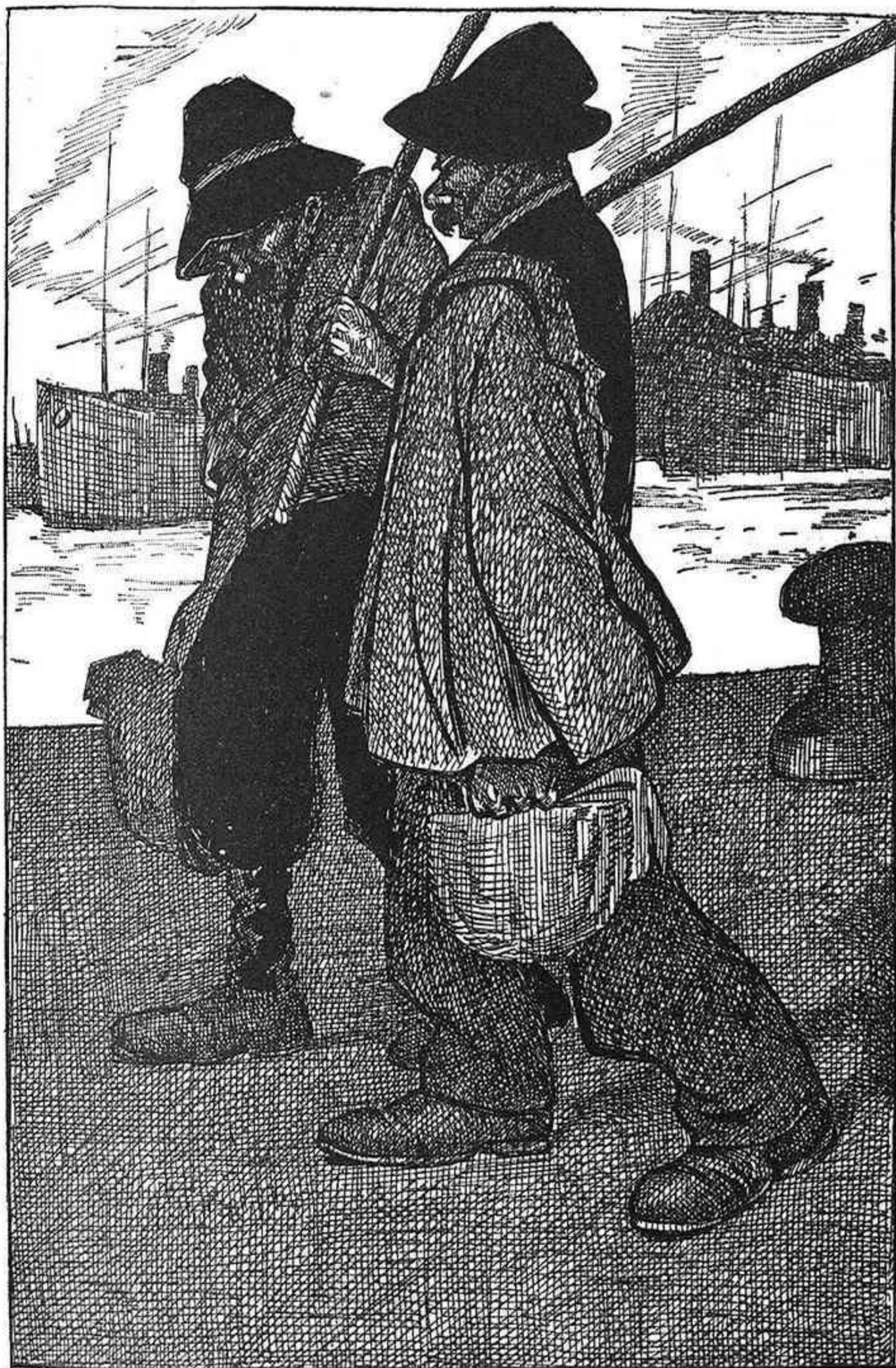

El senyor Coll y Pujol, que ab tot y serho de real ordre, va resultantnos un alcalde potser menos cerimoniós y discursayre, però bastant més práctic y serio que altres que ja han passat á l' Historia y fins al olvit, s' ha negat á que la guardia municipal muntada figurés en una funció que un día d' aquests havia de celebrarse á la plassa de toros.

Ens sembla molt acertada la resolució del senyor Coll. Ja era hora de que 'ls nostres municipals de caball deixessin de servir, com ha succehit fins ara, d' objecte de diversió ó de número de circo.

Si lo que 's proposan las personas ó entitats que demanan la guardia muntada pera exhibirla á la plassa de toros es cridar gent y aumentar els ingressos, ¿per qué no fan una cosa?

UN JA NO SAB QUÉ CREURE

—Fiheuvos dels adagis!... Diuhen que á riu revolt, ganancia de pescadors...

—Sí. ¿Y qué?

—Donchs, á pesar de lo revolt que 'l riu ha estat aquests días, jo no he pescat res.

En lloch de solicitar la *russia*, demanin al alcalde que 'ls deixi els concejals.

¡Quín espectacle!...

¡Els regidors muntats, ó democráticamente á peu, fent evolucions al mitj del *ruedo*!

¿S' ha imaginat el lector l' efecte que podria fer un número d' aquesta naturalesa?...

Nosaltres no aném may als toros, pero si l' idea que aquí apuntém s' arriba á realisar, desde ara demaném que, pagant lo que sigui, se 'ns reservi mitja dotzena de *delanteras* de grada...

¡Hi volém anar tots!

Deixant enrera á molts joves y probant una vegada més que com á *reporter* no hi ha qui li passi la má per la cara, don Paco Peris Mencheta ja fa bastants días qu' es á Melilla, desde ahont envía cartas y més cartas posantnos al corrent de tot lo més interessant qu' en aquellas regións vé succehint desde que varen rompre's las hostilitats.

Per cert que en una de las darreras correspondencias, ens diu que Zeluán dista de Nador 12 kilómetros, *viniedo hacia Melilla*.

¿Viniendo?

¿Que vol dir que anant en direcció contraria n' hi ha més de dotze?

No sabém si ho fa la calor ó qué, però hem observat que 'l *Brusi* se 'ns está pervertint d' una manera bastant alarmadora.

Días enrera, parlant del *bello sexo*, citava ab la més atterradora naturalitat aquesta frase de 'n Shakespeare: «La dona es un menjar digne dels deus, quan no 'l guisa el diable.»

¡El diable guisant senyoras!... ¡La dona comparada ab un menjar... digne dels deus!...

Siguin franchs; en las planas del *Piripitipi* ¿hi apareixían conceptes gayre més atrevits que aquests?

¡El *Brusi* sicalíptich!...

Es lo únich que 'ns faltava veure. Ara sí que creyém de debó que á Espanya hi passa alguna cosa.

A la porta d' un cinematógrafo, situat en un dels llochs més céntrichs de Barcelona, hi hem llegit aquest lletrero, que deu ser el títul d' una pelícua:

LAS ORILLAS DEL GANGUES.

Si en Talleyrand—l' autor de la famosa teoría de que 'l móvil de todas las accions humanas es l' interés—resucités y s' ensopegués á passar per allí, de segur que preguntaría:

—¿Quín interés pot tenir l' amo d' aquest cinematógrafo en posar en el seu lletrero una U de més?

Mentres el director dels jardins públichs es á fora en us de llicencia, els arbres dels nostres carrers, no sabém si ab llicencia ó sense, s' están morint á tota velocitat.

Plátanos plantats aquest any y que á son degut temps varen brotar guapo guapo, s' han assecat per no haverlos regat may ningú. Dels raquítics castanyers del carrer del Consell de Cent n' han mort també aquests días una regular barriscada.

L' espectacle es verament desconsolador.

Y encare, com deya un:

—Si al menos dels pobres arbres morts se 'n fes llenya...

Y aquesta llenya la *clavessin* als culpables de tan vergonyós abandono...

Els senyors de la «Lliga Regionalista» han publicat, per fi, el manifest anunciat.

En ell, com era d'esperar, protestan contra la crema. Vol dir que 's declaran acérrims partidaris de la nata... ab *fulla*; y aconsellan *natas* á tot pasto.

Enemichs d'exageracions, nosaltres ens coloquém en un prudent terme mitj...

Ens decantém pels matonets de monja.

Uns quants toreros s'han ofert al govern per anar al Riff.

¿A guerrejar?... Quínas ganas!... Millor fóra que hi anessin á donar una corrida.

En lloch d'aixecar trinxeras y blokhous, jo construïria en el campament una gran plassa de toros.

A un espectacle barbre com el nostre, es ben segur que 'ls salvatjes de Gurugú no 's farían el sórt.

La plassa s'ompliria de rifenys... 15, 16, 20 mil moros hi acudirían. Y quan els tindria dintre, quan seria ben plena...

¡Taparfa!

A déu milions fan ascendir la deixa del *Rey de las Húngaras* á Pío X.

Comentant la noticia, exclamava, tot concirós, un hereu de casa bona:

—Estarém frescos si cundeix l'exemple de D. Carlos!.. Abans las herencias se feyan de pares á fills; ara 'ls *papás* tot ho deixan als *papas*!

Una comissió de taberners y un'altra de forners han visitat al senyor Coll y Pujol.

La visita ha sigut de compliment, y, segons diuhen, entre ells y l'arcalde hi hagué una completa inteligencia.

No m'extranya; era de preveure.

Tractantse de forners y taberners... *pa, vi y bona cara.*

Els vigilants particulars projectan la celebració de una gran novillada, á la Plassa Vella.

Será curiós; com si ho vejessim...

Quan el president tirarà la clau, tots els vigilants correrán á agafarla, obriran la porta del *xiquero*, y quan sortirá 'l badell li allargarán un misto.

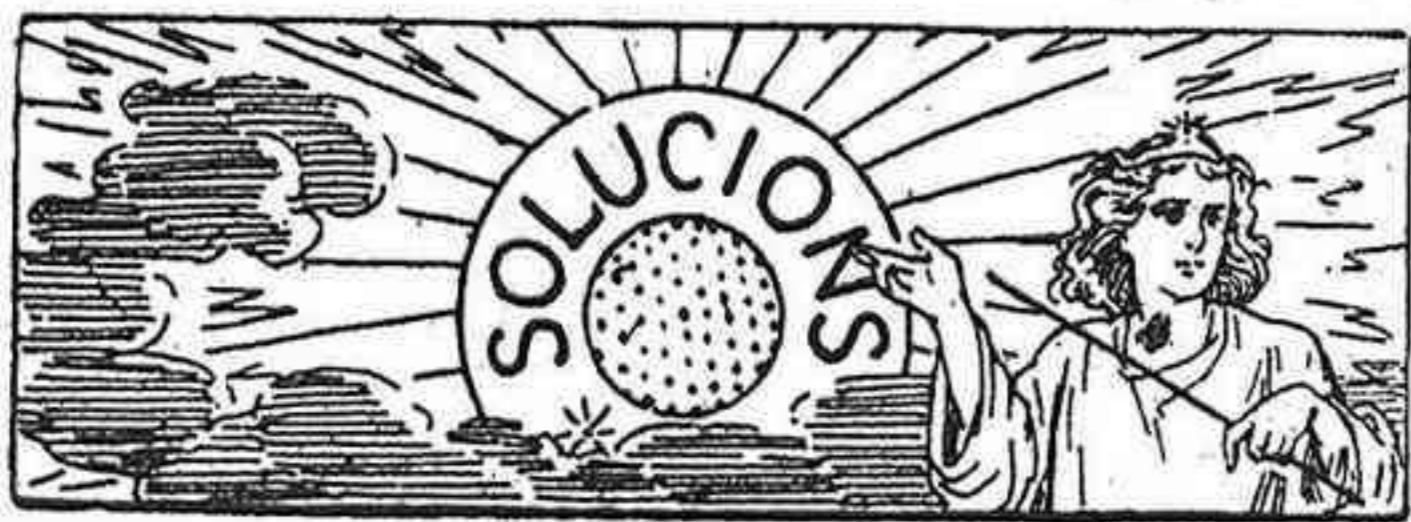
Dugas amigas parlan del pervindre dels seus fills respectius:

—¿Y del teu noy, qué pensas ferne?

—Un gran violinista.

—¡Ah, si?... ¿Y de quí pren llissóns?

—De ningú, encare... Avuy per avuy, no faig sinó deixarli els cabells llarchs.

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA.—*Pas-te-ra-da.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Copa—Capó.*
- 3.ª INTRÍNGULIS.—*La farsa.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Bartomeu.*
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*RA MO NA
MO DES TA
NA TA LIA*
- 6.ª CONVERSA.—*Carretó.*
- 7.ª TARJETA.—*Por las nubes.*
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*Un vas de vi de setze.*

XARADAS

I

Un signo es la *primera*,
consonant la *segona*
y pronom la *tercera*
y vocal la *darrera*
y *total* nom de dona.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALFOGONA

II

Ma *primera* un animal,
part del cós es la *segona*
prima-dos igualment dona,
y una musical *tercera*,
quarta-inversa, vegetal
te donará á la carrera.
Si buscas lector com cal,
sens rumiari gaire estona
trobarás á la *Total*
qu' es planta medicinal.

PEP SERRADELL

ANAGRAMA

Fent l'instrucció l'Antonet,
casi sempre el bon xicot
ha de rebre algun bolet
perque no *tot* marcá el *tot*.

LLUISA QUINTANA LLAMBÍ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Nom d'home.
1 2 3 2 4 5.—En las calaixeras.
1 2 3 3 2.—Temps de verb.
3 3 4 6.—Moble.
2 3 3.—Vegetal.
3 2.—Nota.
5.—Xifra romana.

GARRELLET PETIT

CONVERSA

- ¿Es veritat que marxas á Barcelona, Pere?
—Formal; demá sortiré al primer tren.
—¿Y qué hi vas á fer?
—A veurer qué tal pinta aixó qu' hem anomenat tots dos.

SERRA DEL CORNETÍ

GEROGLÍFICH

×

SOLIDARIDAT
CATALANA
CATALUNYA

E N
R R R

ARCADI GUASCH

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

LIBRES
DE
Apeles Mestres
EDICIONS POPULARS

Odas Serenas y Novas Ba-	
ladas	Un tomo, 1 pesseta
Estiuet de Sant Martí	» »
Cants Intims	» »
Pom de Cansons	» »
Idilis. Llibre primer	» »
Idilis. Llibre segon	» »

VIDAMOR per J. BURGAS (Mayet) Preu: UNA PESSETA

FRUYT D'AMOR per J. BURGAS (Mayet) Preu: 2 pessetas

EL LLIBRE DELS PETONS AMORETAS A CAU D' ORELLA per J. BURGAS (Mayet) — Ptas. 0'50

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món
El Mistic
Oracions (Agotada)
Fulls de la vida (id.)
Els Jocs Florals de Canprosa
El bon policia
Monolegs
La bona gent (Agotada) | Tartarin de Tarascó
El pati blau
El poble gris
La Mare
L'alegria que passa
La «Merienda» fraternal
L'Heroe
Llibertat! | La Fira de Neuilly
Els savis de Vilatrista
L'auca del senyor Esteve
L'Hereu Escampa
En Tartarin als Alps
La Llei d'Herencia
Ancells de pas
La Intelectual |
|--|--|--|

Preu de cada obra: UNA PESSETA

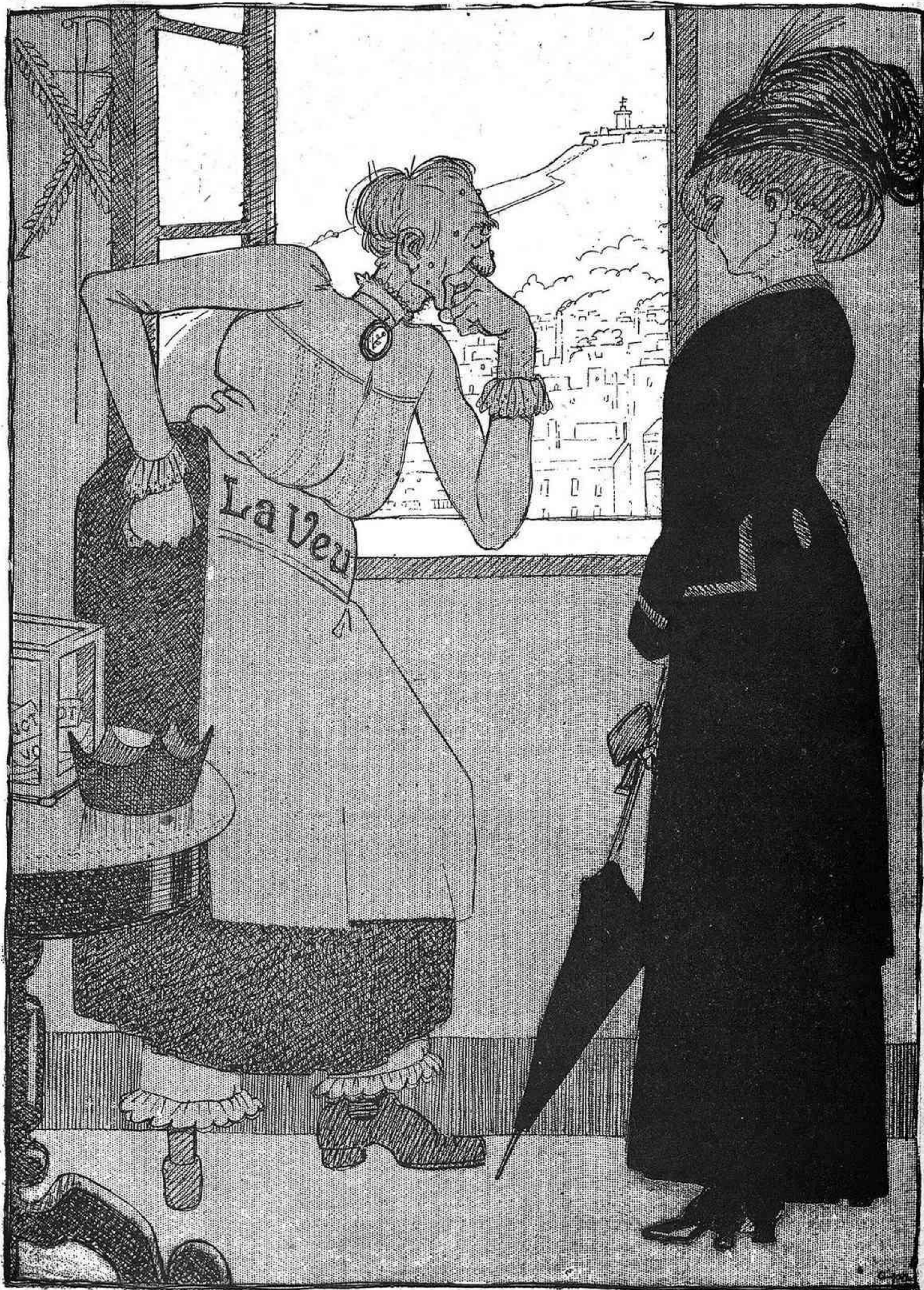
GUILLERMO LÓPEZ

EL OBRERO
EN MATRIMONIO

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA OPINIÓ Y «LA VEU»

—¿Qué me 'n diu d' aquestas conseqüèncias?...

—A mí, plim!... Com que tampoch serían vots nostres...